

STREDNÁ PRIEMYSELNÁ ŠKOLA ELEKTROTECHNICKÁ

Živý bič

Alex Hajas 3.B

Autor

Milo Urban (1904 - 1982)

- narodil sa v rodine horára pod Babou horou
- neukončil gymnázium pre finančné problémy po smrti otca
- počas prvej Slovenskej republiky pracoval ako redaktor v prorežimných novinách
- patrí do slovenskej medzivojnovnej literatúry, je po
- Timrave ďalší samorastlý talent
- Vstup autora do literatúry: Vstúpil do literatúry na začiatku 90. Rokov 20. storočia. S jeho príchodom bol spojený aj vznik novej generácie spisovateľov na slovenskej literárnej scene. Začlenil sa medzi postmodernú literatúru.
- Začlenenie autora do literárneho kontextu: Zástupca postmoderného a experimentálneho kontextu. Bol špecifický jeho hrou s jazykom a ironickými prvkami.
- Diela autora:
Nie! (1932), Nešťastník (1920), Zhasnuté svetlá (1957)

Dielo: Živý bič

- Rok Vydania: 1933
- Literárne obdobie: Realizmus
- Literárny smer: Próza naturizmu, Slovenská medzivojnová próza
- Literárny druh: Epika
- Literárny žáner: Protivojnový Román
- Téma : V dopad 1. sv. vojny na obyvateľstvo žijúce v zázemí, autor románom protestuje proti vojne, bezpráviu a násiliu, poukazuje na život a útrapy dedinského ľudu v čase vojny i po nej
- Kompozícia: Román sa skladá z dvoch častí rozdelených na kapitoly. Prvá časť sa nazýva stratené ruky a má 25 kapitol. Druhou časťou je Adam Hlavaj a má 24 kapitol.

Hlavné Postavy:

- **Adam Hlavaj** - Adam je prchký a sebavedomý muž, ktorý uniká z vojny, pretože si uvedomuje, že bojuje za mocných a bohatých, nie za seba a svoju dedinu. Je iniciátorom vzbúry proti vojne a nakoniec podpáli krčmu, aby symbolicky zničil všetko staré a zlé. Jeho postava vyznieva ako symbol slobody a odporu voči nespravodlivosti.
- **Eva Hlavajová** - Mladá a krásna žena, ktorá trpí po zneužití notárom Okolickým. Kvôli svojmu mlčaniu je odsúdená dedinou, pretože si myslia, že k zneužitiu prišla dobrovoľne. Pomáhajú jej Ilčíčka a Ondrej Koreň. Nakoniec sa utopí v rieke. Eva je postavou, ktorá vyznieva ako obeť a symbolizuje nespravodlivosť a utrpenie.
- **Ilčíčka** - Ilčíčka je vdova, ktorá stráca svojho syna na vojne. Je tvrdá a odbojná navonok, ale vnútorne je citlivá a láskyplná. Podporuje Evu a bojuje proti bezpráviu spolu s ostatnými dedinčanmi.
- **Okolický** - Notár, lakomý a sebecký starý mládenec, ktorý zneužil Evu. Málo pracuje a je pohádaný dedinou. Obáva sa stretu s Adamom Hlavajom a nakoniec je potrestaný davom dedinčanov, ktorí ho ponoria do potoka. Jeho smrť symbolizuje spravodlivý trest za jeho skutky.

Dej:

Časť 1: Stratené končatiny

Ráztoky, malá dedina v vojne. Ondrej sa vrátil bez reči a ruky. Ilčíková ho priviedla domov. Štefan povolaný na vojnu, neverí kaplánovi. Ilčíčka klebetí o tehotnej Eve. Okolický sa bojí, Eva sľubuje mlčanie. Ondrej pátra po dievčine. Kramár odmieta pomôcť vojsku. Ilčíčka hľadá pomoc u dekana. Štefan chce utiecť, matka ho presvedčí. Na vojne trpí pod čatarom Rónom. Kramára súdia, Ilčíčku prepustia. Kristu nezaujal Ondrej. Dedina nenávidí Evu. Eva ochoreje, Mrva pomáha. Léтай a Eva sťažujú sa Okolickému. Zvony sú zvesené na zbrane. Róna terorizuje vojakov. Štefan zabije Rónu, je odsúdený. Léтай nechce pokrstiť dieťa. Eva sa utopí. Okolický sa bojí tajomstva, vie o ňom Kúrňava.

Časť 2: Adam Hlavaj

Adam sa vrátil domov a našiel ho prázdny. Hľadá Ilčíčku, ktorá mu všetko vysvetlí. Chce sa pomstiť za Evinu smrť. Okolický posielal žandárov za Adamom. Adam sa ukrýva v Kramárovej stodole. Kúrňava objaví Adama v dome a oznámi to Okolickému. Adam a Kramár sú zatknutí a odvezení do väzenia v Vranove.

Kúrňava prezradí Komárovi svoj skutok, ale ten od neho odíde nahnevaný. Kúrňava chce oslobodiť Adama a Kramára. Kramárovi sa však nepodarí uniknúť. Počas úteku Kúrňava prezradí Adamovi, že Okolický zneužil Evu. Adam sa vyberie za Okolickým a konfrontuje ho. Okolický sa vydesí, ale poprie všetko. Adam mu neublíži a odíde. Keď sa ľudia dozvedia o znásilnení, sú pobúrení a prinášajú dieťa Okolickému.

Okolický ho však nechce a začne sa opíjať. Dieťa je vrátené Sivonke. Do Ráztok príde vojsko zložené zo synov zbohatlíkov, ktorí si užívajú u tunajších žien. Krista je obľúbená medzi tromi vojakmi. Ilčíčka stále trpí stratou syna. Ondrejova matka, Koreňová, ťažko ochoreje a pred smrťou si želá jesť halušky. Predtým, ako ich stihne zjesť, umrie s úsmevom na perách.

Adam navštívi notára, ale ten nie je doma. Cestou späť sa dostane do sporu s jeho kočom. Okolický sa prizná a dostane porážku, ochrnú polovicu tela. Grunberg chce znásilniť Kristu, ale je zastavený. Lányi si získa Kristu a ich vzťah sa vyvíja. Deti umierajú na nedostatok potravín, a Evino dieťa zomrie. Po štyroch a pol rokoch sa vojaci vrátia domov a chcú sa pomstiť. Hlavaj zbiera spojencov. Dedina sa chystá na veľkú vzburu proti vojakom. Veliteľ Gyori sa chce stiahnuť, lebo sa bojí dedinčanov. Oznámi to Okolickému, ktorý sa začne baliť, ale nájde nič dôležité, čo by mal so sebou zobrať.

Ilčíčka psychicky zrúti, keď uvidí vracejúcich sa chlapcov. Ilčíčku zabije vojak, keď sa vrhne na veliteľa Gyoriho. Okolický sa snaží utiecť a prosiť Vorčiaka o pomoc. Ľudia ho však chytia, plivnú mu do tváre a posadia do rieky. Nakoniec ho zakamenujú a prekryjú vodou. Adam podpáli krčmu a smejúc sa si povie: "A bol to smiech človeka, ktorý po dlhom utrpení vstal, vzal rukavicu a s odvážnou pažbou hodil ju budúcnosti do tváre, nie ako pochybný cukrík ľudských úst, ale aby dosiahol to, čo mu vždy patrilo - slobodu!"